

ПРАВНИ СТАВ

За одлучивање о жалби против решења Изборне комисије (избор чланова у органе месне заједнице) стварно је надлежан Управни суд.

Из образложења:

У судској пракси је спорно: да ли је за испитивање законитости решења изборне комисије у вези избора и престанка мандата одборника месне заједнице надлежан Управни суд или виши суд.

По становишту Врховног касационог суда исказаном у одлукама Ус 30/2013 од 30.09.2013. године и Ус 13/2014 од 04.06.2014. године за пресуђење ових спорова надлежан је Управни суд, са следећом аргументацијом: да је правилом из члана 3. став 1. Закона о локалној самоуправи прописано да се локална самоуправа остварује у општини граду и граду Београду и да је чланом 73. став 1. истог закона прописано да Скупштина општине односно Скупштине града одлучује о образовању, подручју и укидању месних заједница и других облика месне самоуправе; да је чланом 1. Закона о локалним изборима прописано да се овим законом уређује избор и престанак мандата одборника Скупштине јединице локалне самоуправе, због чега је за одлучивање по жалби ради заштите изборних права у поступку избора органа управљања месне самоуправе – месне заједнице стварно надлежан Управни суд на основу члана 54. Закона о локалним изборима.

Супротно, Управни суд сматра да је за пресуђење ове врсте спорова надлежан виши суд, по члану 23. Закона о уређењу судова тачка 8. поводом избора и разрешења органа правних лица ако није надлежан други суд са следећом аргументацијом: да Закон о локалној самоуправи прописује образовање месних заједница као облика месне самоуправе али уопште не уређује поступак избора и разрешења чланова органа месне заједнице као ни судску заштиту; да је поступак избора и разрешења органа МЗ и других облика месне самоуправе у смислу чл. 73. и 74. Закона о локалној самоуправи надлежности Скупштине јединице локалне самоуправе и самих месних заједница које својим актима у складу са Статутом јединице локалне самоуправе и актом о оснивању прописују поступак избора. Одлука Изборне комисије није управни акт. Закон о локалној самоуправи у члану 31. прописује сходну примену закона којим се уређује заштита изборног права али само на заштиту мандата одборника а не и на избор и разрешење чланова органа месне заједнице. Због тога се у овој материји не може применити правило из члана 54. Закона о надлежности Управног суда већ правило из члана 23. став 1. тачка 8. Закона о уређењу судова по коме је за спорове у вези избора и разрешења органа правних лица (месна заједница је правно лице) надлежан виши суд. У прилог става о противуречној пракси Управни суд цитира две одлуке ВКС о одређивању вишег суда као надлежног у радном спору ради избора директора јавних предузећа, чији је оснивач локална самоуправа.

Преиспитујући сопствену праксу на иницијативу Управног суда, Грађанско одељење Врховног касационог суда сматра да је не треба мењати.

Наиме, Закон о локалној самоуправи и Закон о локалним изборима ("Службени гласник РС" 129/07) представљају јединствену непротивуречну целину. Првим законом се уређују јединице локалне самоуправе (месна заједница представља јединицу локалне самоуправе – члан 8. закона), критеријуми за њихово оснивање, надлежности, органи, надзор над њиховим актима и радом и заштита локалне самоуправе. Другим законом уређује се избор и престанак мандата одборника скупштина јединица локалне самоуправе (град, општина и месна заједница). Из изборног (другог) закона произилази да се не чини разлика између мандата одборника Скупштина јединица локалне самоуправе и њихових органа, нити се ти органи (савет, месне заједнице и скупштина месне заједнице) у изборном поступку третирају као посебна правна лица. Одборници се управо и бирају у поступку избора у органе месне заједнице. Због тога се заштита изборног права не само у граду и општини (што у пракси и није спорно), већ и у месној заједници, као јединици локалне самоуправе остварује жалбом Управном суду у року од 24 часа од достављања решења, а не пред вишим судовима. Потпуно је ирелевантно да ли одлука Изборне комисије представља управни акт, зато што по правилу из члана 54. став 3. цитираног закона у поступку заштите изборног права суд сходно примењује одредбе закона којим се уређује поступак у управним споровима. Није основана тврдња Управног суда да у Врховном касационом суду постоји противуречна пракса јер спор о избору директора јавних предузећа (правних лица) представља у суштини радни спор (надлежност вишег суда по члану 23. тачка 8. Закона о уређењу судова), па их не треба поистовећивати нити изједначавати.

Целисходност (оптерећеност Управног суда и велики број месних заједница на територији Србије - преко 4.000) може представљати разлог за измену Закона о локалним изборима, а не и за одсуство његове примене.

(Правни став усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда дана 18.11.2014. године)